

Eiksmarka senter

2005 er friluftslivets år, og LA21 – turveiselskapet sammen med Natur- og idrettsforvaltningen presenterer kulturminner langs hovedturveiene i Bærum.

Månedens turvei i desember er Turvei J 1: Sandvika – langs Engervannet – Nadderud – Eikeli – Øvrevoll – Eiksmarka – Ankerveien ved Fossum.

Butikksenteret på Eiksmarka regnes som Norges første kjøpesenter, og ble åpnet i 1953, Arkitekt var Odd Gengenbach. Bygningen i hesteskoform er på en etasje og har et moderne preg. Senteret er senere bygget ut i flere trinn. I 1985 ble det inne i hesteskoen oppført en svalgang, som noen år senere ble bygget inn. Tross utvidelser har butikksenteret på Eiksmarka beholdt hesteskoformen og den småkoselige stilen. Senteret er stort sett tilgjengelig for rullestolbrukere.

Før utbyggingen av Eiksmarka var nærmeste butikk på Røa, men i forbindelse med første byggetrinn (DNL-blokkene) ble det i 1947 etablert en liten brød- og melkebutikk i Eiksveien. Virksomheten flyttet over i nye lokaler da Eiksmarka senter sto ferdig. Det var en selvbetjeningsforretning som var moderne for sin tid, men ennå veide kjøpmannen opp tørrvarer i små enheter. Sukker og mel ble levert butikken i store sekker. Kundene fikk "kjøpe på bok" og kunne få varene levert hjem. Begge deler tok slutt i før 1970. Siden da har vareutvalget har økt. Det har også butikkarealet. Fra de første 130 kvadratmeterne, er matvarebutikken i dag på 750 kvadratmeter.

Senteret har ikke bare bestått av matvarebutikk. I 1958 var der også baker, blomsterforretning, frisørsalong, tobakk- og konfekt, bok og papir, manufaktur, og radio-elektro, og det kom jern- og farge, fiskebutikk, lege- og tannlegekontor. I 1962 fikk senteret bank- og eget postkontor. Begge ble avviklet på 1990-tallet. Bokhandelen er også nedlagt. Lenge var det medisinsalg i senteret og en kort periode apotek. En tid holdt en møbeltapetserer til i huset. I takt med tiden rommer senteret i dag en svært populær kaffebar, dyrebutikk, forretninger for fisk og vilt, jern og farge, frisører, barneklær, kiosk, konfeksjons- og tekstil, blomster, eiendomsformidling og skjønnhetssalong i tillegg til matvareforretningen.

Eiksmarka ble bygget ut i årene 1947-1950 og regnes som den første drabantbyen utenfor Oslos grenser. Arkitektene Odd Gengenbach og Hans Mollø-Christensen vant Løvenskiolds arkitektkonkurranse i 1946 da området skulle reguleres. De var fremsynte. Området er planlagt med store friarealer innimellom bebyggelsen. Utbyggingen markerte starten på overgangen fra bondebygd til forstad. Det nye boligområdet vokste opp på jorder og beitemarker med litt skog som tilhørte Fossum jordbruk og Grini gård.

Eiksmarkabeboerne var orientert mot Oslo, hvor mennene hadde sine arbeidsplasser. Infrastrukturen var også rettet mot Oslo. Røabanen ble forlenget over Lysakerelven til Grini 1948. Til Eiksmarka og Lijordet kom den i 1951. Forlengelsen til Østerås kom i 1972.

Litteratur:

Tveter, Runa; Eiksmarka i går, i dag i morgen, Eiksmarka Vel 25 år 1975
Espeland, Gard; Neste stopp ... Eiksmarka!, Eiksmarka Vel 1950-2000.

Liv Frøysaa Moe